

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРОБЛЕМНИМИ КРЕДИТАМИ В БАНКАХ MODERN APPROACHES TO PROBLEM LOAN MANAGEMENT IN BANKS

У статті аналізуються основні фактори, що спричиняють виникнення проблемної заборгованості позичальників перед банками. Серед таких факторів, ключовими визначено зовнішні фактори, першоджерелом яких є макроекономічна нестабільність, а також дисбаланси банківської системи, і внутрішньобанківські фактори. Розкрито зміст та надано характеристику найважливіших заходів щодо скорочення обсягів проблемних кредитів банків. З'ясовано, що посилення невизначеності у економіці та фінансовій системі призводить до необхідності пошуку новітніх підходів до управління проблемними кредитами в банках. Розглянуто три етапи, протягом яких відбулись суттєві зміни у підходах до управління проблемною заборгованістю у провідних європейській країнах. Кінцевою метою таких змін має стати побудова повноцінної екосистеми проблемних кредитів, що передбачатиме розвиток приватного партнерства, участь держави у якості стратегічної підтримки даних процесів та застосування широкого переліку цифрових рішень.

Ключові слова: ризик-менеджмент, проблемні кредити, непрацюючі кредити, управління проблемними кредитами, екосистема проблемних кредитів, платформи транзакції проблемних кредитів.

The management of non-performing loans is one of the most urgent issues of the banking system during the years of Ukraine's independence. This issue has become especially relevant in recent years, because of the crisis in the economic and financial systems. The article highlights the main factors that became the reasons for appearing of problem loans. Among such factors, external factors were identified, the primary source of which is macroeconomic instability, as well as imbalances in the banking system and internal factors related to cooperation with borrowers. It was found that the measures taken by the NBU to reduce the level of problem loans in the banking system led to a significant recovery of banks, but still, however, in terms of state banks, relevant issues of such exposure take place (after the nationalization of Pryvatbank), which was due to the questionable financing to related parties. The article reveals the content and describes the main measures to reduce the volume of problem loans, which are most often apply in the practice of foreign countries, including loan restructuring, debt write-off, sale of non-performing loan portfolio and other legal measures. It has been found that increasing uncertainty in the economy and financial system leads to the need to find new approaches to managing problem loans in banks. The process of significant changes in approaches to non-performing loans management in leading European countries can be divided in three stages, which were described in this article. During the first stage, the key role in reducing the amount of bad debts of banks in the post-crisis period were played by public authorities, by improving existing and introducing new regulatory requirements. In particular, the participation of third-party service companies and strategic partnerships, as well as the creation of service platforms has become widespread. The second stage was defined by a wide range of private solutions. The third stage is underway. The ultimate goal of such changes should be development of a full-fledged ecosystem of problem loans, which will include the development of private partnerships, state participation as a strategic support for these processes and the use of a wide range of digital solutions.

Key words: risk management, NPLs, NPLs, NPL management, NPL ecosystem, NPL transaction platforms.

УДК 336.71

DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.73-16>

Приказюк Н.В.

д.е.н., професор,
завідувач кафедри страхування,
банківської справи та ризик-менеджменту
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

Загороднюк Ю.В.

здобувач вищої освіти
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

Prykaziuk Nataliia

Taras Shevchenko
National University of Kyiv

Zahorodniuk Yuliia

Taras Shevchenko
National University of Kyiv

Постановка проблеми. Якість банківських активів, і перш за все кредитів, являє собою один з найважливіших індикаторів стану банківського сектора та економіки загалом. Зростання кількості проблемних позичок сприяє зниженню якості кредитного портфеля банку, виникненню додаткових витрат, мінімізації його прибутку, а також може призвести і до банкрутства.

Стан простроченої заборгованості у вітчизняній банківській системі залишається на стабільно високому рівні, навіть попри банкрутство за останнє десятиріччя 105 банків, що безперечно знизило значення даного показника. Все це насамперед пов'язано з низкою об'єктивних причин, серед яких: макроекономічна ситуація в країні; інфляція та безробіття; зниження платоспроможності позичальників; недостатня фінансова грамотність позичальників; перманентне загострення кризових явищ у економіці та фінансовій сфері тощо. Слід також констатувати наявність значних прогалин у підходах до управління проблемною заборгованістю на рівні самих банків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика управління простроченою заборгованістю банків є надзвичайно актуальною, як для України, так і зарубіжних країн. До вітчизняних вчених, що розглядають окремі питання управління проблемною заборгованістю банків належать: О. Д. Вовчак [2], Н. І. Волкова [3], Н. І. Демчук [4], І. Ю. Зайцева [5], О. О. Коць [7], М.І. Крупка [8], О. В. Крухмаль [9], Ю. П. Макаренко [10], Л.О. Примостка [12] та інші. Надзвичайно деталізовано розглядають питання проблемних кредитів у контексті кризових явищ і зарубіжні вчені, зокрема П. Кампос, Р. Рібейро, М. Фернандес та інші [6]. Дані науковці акцентують увагу на посткризовому відновленні банківських систем європейських країн і формулюють нові смисли у дослідженні питань проблемної заборгованості банків, виходячи на нові рівні, у тому числі, шляхом використання цифрових рішень. Надзвичайно актуальними є також дослідження К. Баузе, М. Дейкман [1] та інших науковців, що увійшли у акторський колектив при дослі-

дженні питань проблемної заборгованості на тлі розповсюдження пандемії Covid 19.

Наведені вище праці свідчать про те, що питання управління проблемною заборгованістю банків у науковій літературі не вичерпано і потребує подальшого дослідження, а особливо дані процеси загострюються під час кризових явищ, які все ще залишаються частиною нової реальності України.

Постановка завдання. Мета статті – обґрунтування сучасних підходів до управління проблемними кредитами в банках. Для досягнення мети необхідно виявити сучасні тенденції у сфері управління проблемними кредитами в Україні і розвинутих країнах ЄС, та окреслити новітні рішення, які, у тому числі, можуть бути використані у перспективі вітчизняними банками.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кредитування для банків, є основою їх функціонування, адже воно дозволяє отримувати доходи, трансформуючи тимчасово вільні кошти вкладників у фінансові ресурси тих домогосподарств чи суб'єктів господарювання, які їх потребують у певний період часу.

Щодо України, то вітчизняні банки, постійно функціонуючи в умовах невизначеності, наражаються на ризики погіршення фінансової дисципліни з боку позичальників, що у свою чергу, може призводити до виникнення проблемної заборгованості по кредитах.

Слід зазначити, що загалом виділяють два основних типи проблемної заборгованості банків [11]:

– Реальна заборгованість, проблеми повернення за якою вже є наявними у банку. Вона являє

собою суму заборгованості, відображену в бухгалтерському обліку на відповідних рахунках простроченої кредитної заборгованості;

– Потенційна заборгованість, термін погашення за якою поки не настав, проте під час кредитного моніторингу було діагностовано наявність деяких ознак проблемності. Такими ознаками, зокрема щодо корпоративних позичальників можуть бути: порушення періодичності надання клієнтом звітних даних про свою діяльність, відхилення показників господарсько-фінансової діяльності компанії-позичальника від планових, зменшення обсягів виручок, відсутність зростання чи зниження надходжень коштів на рахунки клієнта, збільшення простроченої кредиторської заборгованості, зокрема з податків тощо. Як щодо корпоративних, так і для фізичних осіб-позичальників також ознаками проблемності можуть бути: прохання про перегляд умов кредитування або пролонгації виплати відсотків за кредитом, зміна клієнтом без вагомих обґрунтувань складу та/або предмета застави або гаранта по кредиту, відхилення в системі обліку та контролю клієнта тощо.

Погіршення фінансової дисципліни в Україні безпосередньо пов'язано з різного роду факторами, першоджерелом яких є нестабільність економічної та соціальної ситуації у нашій країні. Такі фактори можна умовно згрупувати як такі, що мають першоджерелом макроекономічну нестабільність, недосконалу роботу банку з позичальником і нестабільність самої банківської системи. Систематизація зазначених факторів наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Групування факторів, що обумовлюють виникнення проблемних кредитів в банках

Група факторів, що призводять до виникнення проблемних кредитів	Основна характеристика факторів, що призводять до виникнення проблемних кредитів
Зовнішні фактори, першоджерелом яких є макроекономічна нестабільність	<ul style="list-style-type: none"> – погіршення стану ринкової кон'юнктури; – наявність дисбалансів у фінансовій системі; – девальвація національної грошової одиниці; – соціальні катаклізми; – масова міграція населення; – підвищення цін на енергоресурси; – інфляція
Зовнішні фактори, першоджерелом яких є нестабільність банківської системи	<ul style="list-style-type: none"> – неефективна політика НБУ щодо підтримки банківської системи в умовах загострення кризових явищ; – значний відсоток наданих кредитів у іноземній валюті, в умовах девальвації національної грошової одиниці; – недобросовісна конкуренція у сфері надання кредитів; – висока вартість кредитних грошей; – недотримання банками лімітів концентрації боргів; – кредитування пов'язаних осіб
Внутрішньобанківські фактори, пов'язані з взаємодією з позичальниками	<ul style="list-style-type: none"> – помилки під час укладання договору кредитування; – недостатня якість здійснення оцінки кредитоспроможності позичальника банком; – відсутність або недостатність ефективності моніторингу стану фінансів позичальника; – недостатній або неефективний контроль дотримання термінів виплат за кредитами

Джерело: складено авторами з використанням [5, с. 205; 14, с. 1082; 9, с. 61]

Досліджуючи питання управління проблемними кредитами в Україні, безперечно слід відмітити, що вплив зазначених факторів особливо гостро відчувався під час посилення кризових явищ. Поряд з тим, внутрішньобанківські чинники все ж можна вважати основними при стрімкому зростанні частки непрацюючих кредитів протягом останніх років (особливо у період 2015-2017 рр. коли даний показник сягав 50%).

Так, НБУ визначає що найважливішими факторами, які обумовили стрімке підвищення частки непрацюючих кредитів у означені роки є наступні [13]:

- здійснення НБУ оцінки якості активів банків, що призвело до визнання значних обсягів кредитів непрацюючими;
- прийняття постанови Правління НБУ № 351, де встановлено більш жорстке визначення змісту поняття «непрацюючий кредит»;
- націоналізація Приватбанку та визнання надзвичайно великої частки його кредитів непрацюючими;
- згубна практика вітчизняних банків кредитувати пов'язаних осіб, що призвело до того, що під час загострення кризових явищ після 2014 р. кредити таких підприємств, які початково мали слабкий фінансовий стан, перетворились на непрацюючі.

Динаміку зміни показників непрацюючих кредитів протягом останніх років наведено на рисунку 1.

Як видно з наведеного рисунка 1, найбільшими частки непрацюючих кредитів були у період 2017-2020 рр. і лише після 2020 р. спостерігається певне зниження даного показника. Також позитивною є тенденція збільшення відсотку покриття

непрацюючих кредитів резервами, який починаючи з 2018 р. складав більше 90%, а наприкінці 2021 р. взагалі сягнув 99%.

Попри зменшення частки непрацюючих кредитів у банківській системі України, слід відмітити, що проблематика їх управління залишається вкрай актуальною і надалі. Це пов'язано з високою ризикованістю вітчизняної економіки і великим тиском на неї різного роду зовнішніх факторів та загроз. Все це потребує від НБУ створення принципово нових підходів, які б базувались на зарубіжній практиці.

Основними заходами щодо зниження рівня проблемних кредитів у світі прийнято вважати наступні: реструктуризація кредитів; їх стягнення у судовому порядку; списання та продаж третім особам. Основна характеристика таких заходів наведена у таблиці 2.

Попри те, що загалом перелік заходів, що найчастіше використовується для управління проблемними кредитами є усталеним і практично не змінюється, слід зазначити, що кризові явища та системні зрушення спричинені ними, призводять до необхідності пошуку дещо нових або видозміни класичних підходів. З цієї позиції заслуговує на увагу підхід, який використовувався країнами ЄС протягом десятиріччя після фінансової кризи 2008-2009 рр. Згідно цього підходу, розв'язання питання проблемних кредитів відбувалось у три етапи:

1. Перший етап характеризувався спробами банків самостійно управляти проблемними кредитами, а також впливом державних органів влади на ситуацію, шляхом застосування різного роду регуляторних та наглядових вимог до бан-

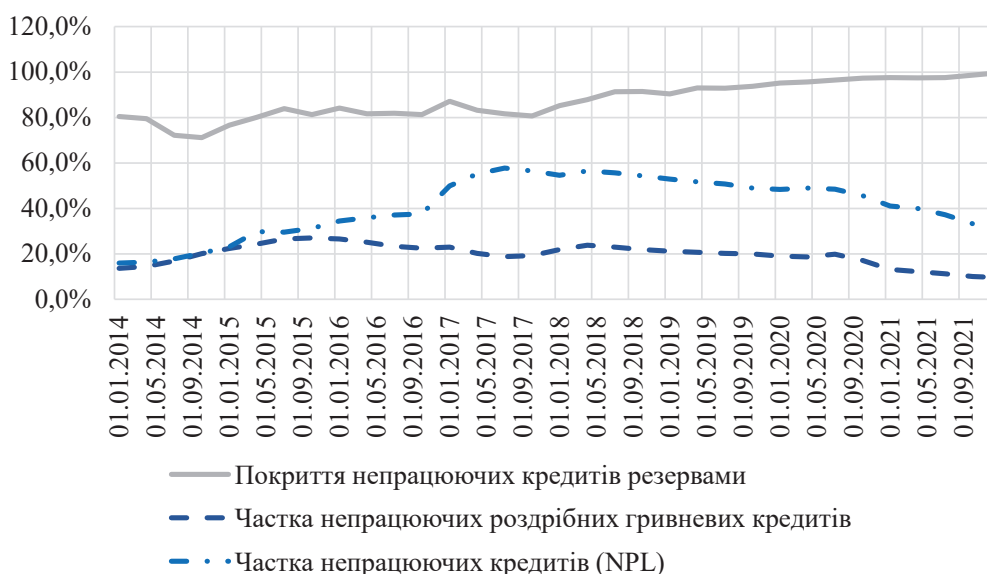

Рис. 1. Динаміка часток непрацюючих кредитів та непрацюючих роздрібних кредитів, а також покриття непрацюючих кредитів резервами (у %)

Джерело: побудовано авторами на основі [11]

Характеристика основних заходів щодо скорочення обсягів проблемних кредитів банків, що найчастіше використовується у практиці зарубіжних країн

Заходи, що застосовуються	Підвиди заходів, що застосовуються	Характеристика заходів
Реструктуризація кредиту	Короткострокова (тимчасова)	Зобов'язання позичальника переносяться на майбутній період, що не чинить вплив на дисконтовану вартість
	Довгострокова (постійна)	Перенесення виплат за позицію, наслідком чого є зниження чистої дисконтованої вартості
Правові заходи	Звернення щодо стягнення щодо застави	Звернення стягнення на заставу або гарантію по кредиту у судовому/ позасудовому порядку
	Застосування процедури фінансової неспроможності	Добровільне або примусове визнання боржника неспроможним. Здійснення процедур ліквідації або реорганізації боржника.
Списання боргів	Списання	Проблемні кредити, які повністю забезпечені резервами виводяться з балансу банку, при цьому, боргові зобов'язання позичальника зберігаються
Продаж	Продаж третій стороні	Після придбання проблемних кредитів на комерційних умовах, інвестор продовжує реалізацію заходів щодо стягнення боргів з позичальників
	Продаж державній агенції, що займається управлінням активами	Реалізується у випадках великих системних криз і є лише частиною загальних заходів самих банків щодо зменшення обсягів проблемних кредитів

Джерело: складено за [3, с. 41; 7, с. 809; 15, с. 136]

ків у даній сфері. Основними заходами, що найбільш активно використовувались державними органами країн ЄС на даному етапі були прямі впливання капіталу, реалізація програм по реструктуризації та ліквідації банків, створення програм захисту активів, а також компаній по управлінню проблемними активами, як для банківської системи загалом, так і для окремих установ.

Щодо реструктуризації проблемних кредитів, то її основною стало розмежування профільних активів банків від непрофільних. Найбільш поширеними заходами, що використовувались для реалізації даної мети були наступні:

- створення внутрішніх підрозділів по роботі з проблемною заборгованістю та/або компаній по управлінню активами одного банку [4, с. 156];

- реалізація програм по захисту активів, що являли собою страхівку щодо портфеля непрофільних активів, завдяки яким організації що отримували державну підтримку, перекривали частку збитків по сформованому портфелю в обмін на винагороду;

- створення за підтримки держави компаній по управлінню активами, метою яких було придбання проблемних кредитів, що забезпечувало звільнення балансів банків.

2. На другому етапі, поряд з використанням підходів, що запроваджувались державними уповноваженими органами у регуляторній сфері, активного розповсюдження набули різного роду рішення за участі приватного сектора. Таким чином, втручання держави почало зменшуватись або концентруватись навколо розвитку умов для реструктуризації проблемних кредитів, зокрема йдеться про запровадження нових правил про-

дажу боргу. Серед найбільш розповсюджених рішень за участі приватного сектора можна виокремити наступні:

- участь сторонніх обслуговуючих компаній і стратегічних партнерств, які можуть надавати експертні оцінки банкам більш високої якості за меншу ціну, що особливо доцільно використовувати при оцінці нерухомості (юридичне обслуговувані таких угод), а також при стягненні заборгованості (сторонні кол-центри);

- продаж проблемних активів та створення для цього сервісних платформ, що дозволяє банкам звільнити свої баланси і уникнути подальших витрат, а також тиску на капітал [6].

3. Третій етап реалізується країнами ЄС на теперішній час і передбачає комплексну трансформацію підходів роботи з проблемними кредитами, базисом чого має стати співробітництво. Так протягом останнього десятиріччя не лише банки створили нові структури та розробили новітні підходи до управління проблемними кредитами, але й на рівні регуляторної та правової системи забезпечено сприятливі умови для здійснення угод з проблемними кредитами, ліцензування третіх осіб тощо.

Таким чином, мова йде про створення екосистем проблемних кредитів, основою яких є розвиток партнерства та створення спільних рішень на рівні приватних компаній, шляхом стандартизації даних, і підвищення прозорості даних, із застосуванням новітніх технологій.

Подальший розвиток екосистем проблемних кредитів передбачатиме розширення запроваджених та розвиток нових підходів щодо: розширення приватного партнерства; залучення держави

Рис. 2. Спрощена модель екосистеми проблемних кредитів

Джерело: авторська розробка на основі [1; 6]

у якості стратегічного партнера; застосування цифрових рішень, у тому числі, виникнення спеціальних цифрових платформ транзакції проблемних кредитів [1, с. 48].

Застосування цифрових рішень може допомогти банкам у процесі використання класичних заходів відносно реструктуризації, списання, продажу або судового стягнення боргу з позичальника. Поряд з тим, вони також можуть використовуватись з метою розробки стратегій реструктуризації проблемних кредитів чи оцінки її ефективності.

Щодо цифрових платформ, то їх значення пов'язано з конкретними завданнями. З цієї позиції можуть існувати не лише платформи для обміну даними, але й такі, метою яких є передача (транзакція) проблемних кредитів (рисунок 2).

На нашу думку, такий досвід може бути корисним для України, що дозволить побудувати логічну і послідовну систему мінімізації нагромадження проблемних кредитів вітчизняних банків у майбутньому.

Висновки з проведеного дослідження. Проведене дослідження сучасних підходів до управління проблемною заборгованістю банків дозволило з'ясувати що:

– управління проблемними кредитами банків є одним з найбільш актуальних питань вітчизняної банківської системи, що безпосередньо пов'язано із перманентним станом нестабільності, що час

від часу виникає в економіці, фінансовій та банківській системах України;

– з'ясовано, що загалом протягом останніх років спостерігалось стрімке зростання, з подальшим зниженням частки проблемних кредитів у банківській системі України. Поступове покращення, однак, не вирішує питання концептуально, що вказує на потребу пошуку принципово нових підходів, з урахуванням тих, що вже застосовуються у розвинених країнах світу;

– аналіз практики європейських країн у посткризовий період дозволив виявити нові підходи до мінімізації проблемної заборгованості банків, де сукупність регуляторних заходів з боку держави, об'єднана з приватними рішеннями та застосуванням інноваційних технологій, дозволяє розбудувати повноцінні екосистеми проблемних кредитів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Баузе К., Дейкман М. COVID-19 и регулирование проблемных кредитов в странах Европы и Центральной Азии. World Bank Group. 2019. 88 с. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/368101615580624661-0130022021/original/COVID19NPLPolicyNoteUS.pdf> (дата звернення: 20.01.2022).
2. Вовчак О. Д., Могильницька М. П., Хмельярчук М. І. Кредит в системі макроекономічної рівноваги. Вісник Національного банку України. 2011. № 2. С. 28 – 33.

3. Волкова Н. І., Віньгора Д. С. Проблемна кредитна заборгованість банків України: сучасний стан та напрями її подолання. *Modern Economics*. № 23(2020). 2020. С. 37-43. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V23\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V23(2020)-06). (дата звернення: 21.01.2022).

4. Демчук Н. І., Коваль А. М. Менеджмент кредитного портфеля банку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. № 23. С. 154-157.

5. Зайцева І. Ю., Малишко Н. В., Палій О. В. Управління проблемними кредитами банків. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2019. № 68. С. 199-207.

6. Кампос П., Рібейро Р., Фернандес М. Головоломка проблемних активів: рішення знайдено? Перспективи створення екосистеми проблемних активів. Oliver Wyman. 2018. 23 с. URL: https://www.oliverwyman.com/content/dam/oliver-wyman/europe/ru/files/The_NPL_Jigsaw_RUS.pdf (дата звернення: 22.01.2022).

7. Коць О. О., Ільчук П. Г., Карпів О. В. Сутність проблемних кредитів банків та управління ними. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 806-810.

8. Крупка М.І., Баран О.Б. Оцінка обсягів та якості кредитного портфеля банків України. Ефективна економіка. 2015. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4488> (дата звернення 21.01.2022).

9. Крухмаль О. В., Павленко Л. Д., Тарасенко Я. Ю. Проблемні кредити: сутність та причини виникнення в сучасних умовах. *Modern Economics*. 2021. № 27(2021). С. 61-69. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V27\(2021\)-08](https://doi.org/10.31521/modecon.V27(2021)-08). (дата звернення: 21.01.2022).

10. Макаренко Ю. П., Самойлова Д. О. Теоретичні аспекти управління кредитним портфелем банківської установи. *Економіка та держава*. 2020. № 6. С. 87–91. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.6.87 (дата звернення: 20.01.2022).

11. Офіційний сайт Національного банку України. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability/npl> (дата звернення: 30.01.2022).

12. Примостка Л.О., Чуб П.М., Карчева Г.Т. Управління банківськими ризиками : навчальний посібник. Київ : Київський національний економічний університет, 2016. 466 с.

13. Про затвердження Положення про організацію процесу управління проблемними активами в банках України : Постанова Правління Національного банку України від 18.07.2019, № 97. Дата оновлення: 18.04.2020 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0097500-19#Text> (дата звернення: 22.01.2022 р.)

14. Яременко О.Р., Лисенко Є.Ю. Проблемні кредити банків: сутність, сучасний стан та методи їх регулювання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Миколаїв: МНУ ім. В.О. Сухомлинського. 2015. Вип. № 8. С. 1080-1085. URL: <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/226.pdf> (дата звернення: 20.01.2022).

15. Prykaziuk N., Diachuk H., Stuzhuk T. Credit risk management in the bank management system // Actual problems of science and practice. *Abstracts of XIV international scientific and practical conference*. Stockholm, Sweden 2020. Pp. 134-137.

REFERENCES:

1. Bauze K., Deykman M. (2019). COVID-19 i uregulirovaniye problemnykh kreditov v stranakh Yevropy i Tsentral'noy Azii [COVID-19 and NPL Resolution in Europe and Central Asia]. World Bank Groupe. 88 p. <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/368101615580624661-0130022021/original/COVID19NPLPolicy-NoteRUS.pdf> (accessed 20 January 2022). (in Russian)

2. Vovchak O.D., Mohylnytska M.P., Khmel'yarchuk M.I. (2011). Kredyt v systemi makroekonomichnoyi rivnovahy [Credit in the system of macroeconomic equilibrium]. Bulletin of the National Bank of Ukraine. № 2. pp. 28-33. (in Ukrainian)

3. Volkova N., Vinhora D. (2020). Problema kredytna zaborhovanist' bankiv Ukrayiny: suchasnyy stan ta napryamy yiyi podolannya [Problem Credit Debt of Ukrainian Banks: Current Status and Ways to overcome it]. *Modern Economics*, 23(2020), pp. 37-43. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V23\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V23(2020)-06). (accessed 21 January 2022). (in Ukrainian)

4. Demchuk N.I., Koval A.M. (2017). Menedzhment kredytnoho portfelya banku [Management of the bank loan portfolio]. *Naukovyj visnyk Xersonskogo derzhavnogo universytetu*, vol. 23, pp. 154-157. (in Ukrainian)

5. Zaitseva I. Yu., Malyshko N.V., Paliy O.V. (2019). Upravlinnya problemnymi kredytamy bankiv. Visnyk ekonomiky transportu ta promyslovosti [Management of problem loans of banks]. *Bulletin of Transport Economics and Industry*, № 68, pp. 199-207. (in Ukrainian)

6. Campos P., Ribeiro R., Fernandez M. (2018) Golovolomka problemnykh aktivov: resheniye naydeno? Perspektivy sozdaniya ekosistemy problemnykh aktivov [The Troubled Assets Puzzle: A Solution Found? Prospects for creating an ecosystem of distressed assets]. Oliver Wyman. 23 p. URL: https://www.oliverwyman.com/content/dam/oliver-wyman/europe/ru/files/The_NPL_Jigsaw_RUS.pdf (accessed 22 January 2022). (in Russian)

7. Kots O., Ilchuk P.G., Karpov O.V. (2018) Sutnist' problemnykh kredytiv bankiv ta upravlinnja nymy [The essence of problem loans and management of banks]. *Global and national problems of the economy*. vol. 22, pp. 806-810. (in Ukrainian)

8. Krupka M.I., Baran O.B. (2015) Otsinka obsiahiv ta yakosti kredytnoho portfelia bankiv Ukrainy [The assessment of volume and quality of loans portfolio of banks of Ukraine]. *Efektivna ekonomika*. no. 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4488> (accessed 21 January 2022). (in Ukrainian)

9. Krukmal O., Pavlenko L., Tarasenko Y. (2021). Problemni kredyty: sutnist' ta prychny vynyknennya v suchasnykh umovakh [Problem Loans: Essence and Causes in Modern Conditions]. *Modern Economics*, 27(2021), 61-69. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V27\(2021\)-08](https://doi.org/10.31521/modecon.V27(2021)-08). (accessed 21 January 2022). (in Ukrainian)

10. Makarenko, Yu. and Samoilova, D. (2020). Teoretichni aspekty upravlinnya kredytnym portfelem bankivskoyi ustanovy [Theoretical aspects of credit portfolio management of a banking institution]. *Ekonomika ta derzhava*, vol. 6, pp. 87–91. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.6.87 (accessed 20 January 2022). (in Ukrainian)

11. Ofitsiyniy sait Natsionalnoho banku Ukrainy. Natsionalnyi bank Ukrain. [Official site of the National Bank

of Ukraine]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/stability/npl> (accessed 30 January 2022). (in Ukrainian)

12. Prymostka, L.O., Chub, P.M., Karcheva, H.T. (2016). Upravlinnia bankivs'kymy ryzykamy [Banking risk management]. Kyiv : Kyivs'kyj natsional'nyj ekonomichnyj universytet. (in Ukrainian)

13. On approval of the Regulations on the organization of the process of management of problem assets in banks of Ukraine : Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine dated 18.07.2019, № 97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0097500-19#Text> (accessed 22 January 2022). (in Ukrainian)

14. Yaremenko O. R, Lysenko E.Yu. (2015). Problemni kredyty bankiv: sutnist', suchasnyy stan ta metody yikh rehulyuvannya [Problem loans of banks: essence, current state and methods of their regulation]. *Global and national economic problems*. Mykolaiv: MNU named after V.O. Sukhomlinsky. Vip. № 8. pp. 1080-1085. URL: <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/226.pdf> (accessed 20 January 2022). (in Ukrainian)

15. Prykaziuk N., Diachuk H., Stuzhuk T. (2020) Credit risk management in the bank management system. Actual problems of science and practice. *Abstracts of XIV international scientific and practical conference*. Stockholm, Sweden, pp. 134-137.